Talim Noktası.

7. Sınıf

Sosyal Bilgiler

Türkiye Cumhuriyeti'nin Temel Nitelikleri

4. Öğrenme Alanı: Yaşayan Demokrasimiz · Konu 05 · Konu Anlatımı

4. ÖĞRENME ALANI

Türkiye Cumhuriyeti'nin temel nitelikleri

Bu konuda neler var?

1 Anayasamızda Cumhuriyetimiz 4
2 Demokratik Devlet ve Atatürk Milliyetçiliği 6
3 Laik Devlet ve Sosyal Devlet 9
4 Hukuk Devleti ve Hak ve Özgürlüklerimiz 12
★ Konu Testi 16
★ Cevap Anahtarı 18

Okula ücretsiz gidiyoruz, hastalandığımızda hastaneye başvuruyoruz, büyüklerimiz seçimlerde oy kullanıyor, herkes inancını özgürce yaşıyor ve bir haksızlığa uğradığımızda mahkemeye başvurabiliyoruz. Bütün bunlar, yaşadığımız devletin nasıl bir devlet olduğuyla ilgilidir. Bu konuda Anayasamızdan yola çıkarak Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerini inceleyecek, bu nitelikleri sınıflandıracak ve günlük hayatımıza nasıl yansıdığını yorumlayacaksınız.

Bu bölümde

- Anayasamızın 2. maddesini inceleyerek Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerini belirleyeceksiniz.
- Temel nitelikleri demokratik devlet, laik devlet, sosyal devlet ve hukuk devleti olarak sınıflandıracaksınız.
- Atatürk milliyetçiliğinin diğer niteliklerle ilişkisini açıklayacaksınız.
- Bu niteliklerin hak ve özgürlüklerimizin kullanılmasına ve korunmasına katkılarını yorumlayacaksınız.

Anahtar kavramlar

anayasa · cumhuriyet · millî egemenlik · demokratik devlet · çoğulculuk · laik devlet · sosyal devlet · hukuk devleti · Atatürk milliyetçiliği · hak · özgürlük

Etkinlik 1

Ön değerlendirme: Ne biliyorsunuz?

Doğru ifadelerin yanına **D**, yanlış ifadelerin yanına **Y** yazınız. Yanlış bulduğunuz ifadeyi düzelterek yeniden yazınız.

1. Cumhuriyette yöneticiler halk tarafından belirli sürelerle seçilir.
2. Anayasa, bir devletin en üstün temel yasasıdır.
3. Hukuk devletinde yöneticiler kanunlara uymak zorunda değildir.
4. Devletin vatandaşlarına ücretsiz eğitim ve sağlık hizmeti sunması sosyal devlet anlayışıyla ilgilidir.
5. Laiklik, din ve vicdan özgürlüğünü korur.

Zorlandıysanız: Cumhuriyet, egemenliğin millete ait olduğu yönetim biçimidir. Anayasa, devletin yapısını ve vatandaşların temel hak ve özgürlüklerini belirleyen en üstün yasadır. Hukuk devletinde yöneticiler dâhil herkes kanunlara uymak zorundadır.

1 Anayasamızda Cumhuriyetimiz

Bir okulun nasıl yönetileceğini okul kuralları belirler. Bir devletin nasıl yönetileceğini ise anayasa belirler.

Tanım Anayasa

Devletin yönetim biçimini, yasama, yürütme ve yargı güçlerinin nasıl kullanılacağını ve vatandaşların temel hak ve özgürlüklerini belirleyen en üstün yasaya anayasa denir. Ülkemizde 1982 Anayasası yürürlüktedir. Hiçbir kanun anayasaya aykırı olamaz.

Anayasamızın ilk maddesi, devletimizin yönetim biçimini tek cümleyle ortaya koyar: "Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir." **Cumhuriyet** sözcüğü, "halk" demek olan "cumhur" sözcüğünden gelir. Bu yönetim biçiminde ülkeyi yönetme yetkisi bir kişiye ya da bir aileye değil, **milletin** tamamına aittir. Vatandaşlar bu yetkiyi, oylarıyla iş başına getirdikleri kişiler eliyle kullanır. Seçilenlerin görev süresi bellidir; süre bitince halk yeniden seçim yapar.

Devletimizin taşıdığı temel nitelikler ise hemen sonraki maddede, yani 2. maddede tek tek sayılır:

Anayasa, Madde 2

"Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir."

Anayasamızın 4. maddesine göre ilk üç maddenin değiştirilmesi **teklif bile edilemez**. Bu durum, Cumhuriyetimizin temel niteliklerinin ne kadar önemli olduğunu gösterir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin temel nitelikleri

Temel nitelikleri ve onlarla ilişkili ifadeleri bir **anlam çözümleme tablosunda** düzenleyebiliriz:

Nitelik	İlişkili ifadeler
Demokratik devlet	millî egemenlik, seçim, oy, çoğulculuk, katılım
Laik devlet	din ve vicdan özgürlüğü, din ve devlet işlerinin ayrılması
Sosyal devlet	eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, dayanışma, refah
Hukuk devleti	kanun önünde eşitlik, bağımsız mahkeme, adalet

✓ Ne öğrendik?

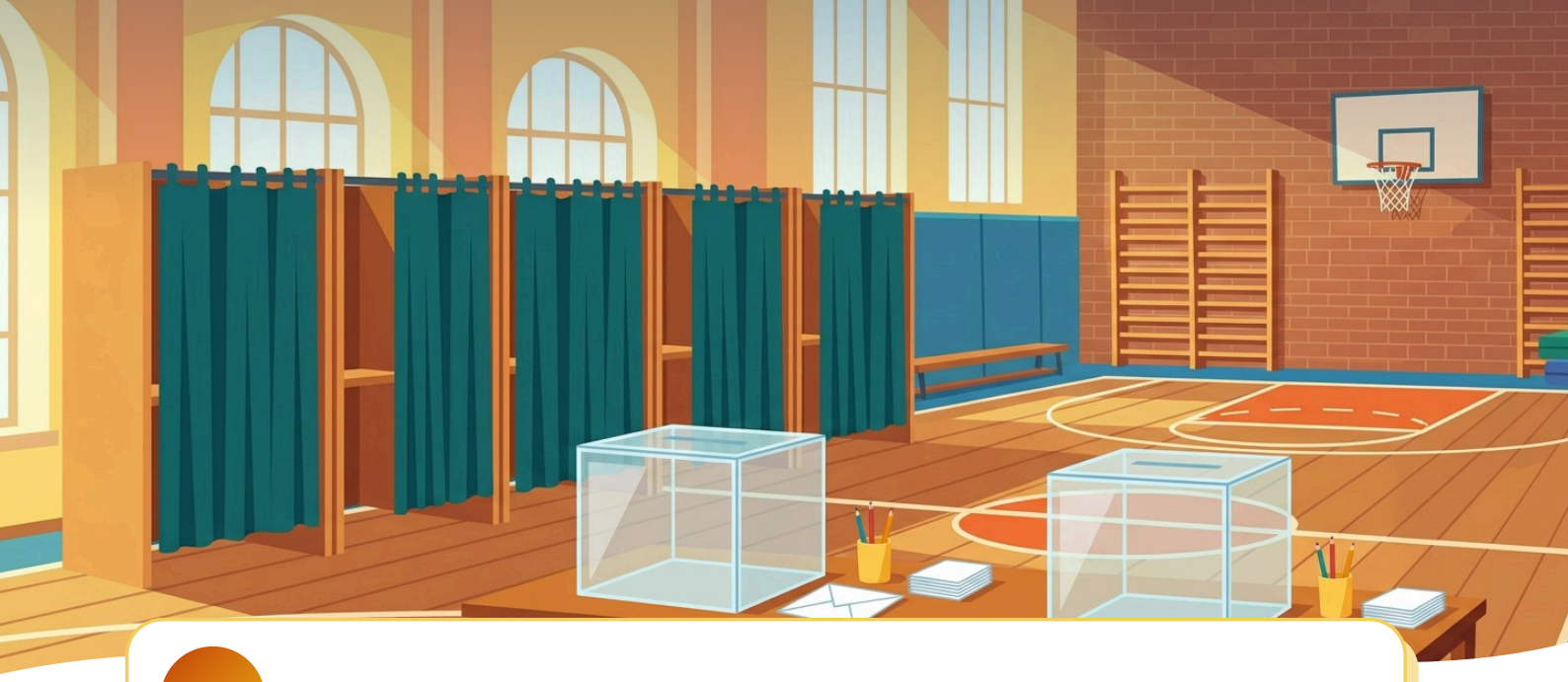
1. Anayasa nedir?

2. Cumhuriyet kelimesi hangi kelimeden türemiştir?

3. Anayasamızın kaçıncı maddesi Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerini açıklar?

4. Anayasamızın 2. maddesinde aşağıdakilerden hangisi Türkiye Cumhuriyeti'nin nitelikleri arasında yer almaz?

A) Demokratik
B) Laik
C) Sosyal
D) Merkeziyetçi

2 Demokratik Devlet ve Atatürk Milliyetçiliği

Tanım Demokratik devlet

Egemenliğin millete ait olduğu, yöneticilerin özgür seçimlerle belirlendiği, farklı düşüncelerin ve siyasi partilerin bir arada var olabildiği devlete **demokratik devlet** denir.

Demokratik devletin temel özellikleri şunlardır:

- **Millî egemenlik:** Yöneticiler halkın oylarıyla belirlenir. Cumhurbaşkanını, milletvekillerini, belediye başkanlarını ve muhtarları halk seçer.
- **Düzenli seçimler:** Seçimler belirli aralıklarla yapılır. Seçilenler yetkilerini belirli bir süre için kullanır. Oylar gizli verilir, açık sayılır.
- **Çoğulculuk:** Farklı siyasi görüşler ve partiler özgürce faaliyet gösterebilir.
- **Katılım:** Vatandaşlar oy kullanarak, dilekçe vererek ya da görüşlerini açıklayarak yönetime katılır.

Bir seçim sürecinin adımları

1	2	3	4	5
Aday olma	**Tanıtım**	**Oy verme**	**Sayım**	**Görev**
Partiler ve bağımsız adaylar seçime katılır.	Adaylar görüşlerini halka anlatır.	Seçmenler oylarını gizlice kullanır.	Oylar açıkça sayılır, sonuç açıklanır.	Seçilenler belirli bir süre görev yapar.

Türkiye Cumhuriyeti **Atatürk milliyetçiliğine** bağlı bir devlettir. Atatürk milliyetçiliği ırk ayrımı yapmayan, **vatandaşlık bağına** dayanan bir anlayıştır. Anayasamıza göre Türk Devleti'ne vatandaşlık bağıyla bağlı olan herkes Türk'tür. Bu anlayış bütün vatandaşları eşit kabul eder. Bu yönüyle **demokratik devlet** niteliğini destekler. Farklı inançlara sahip insanların bir arada yaşamasını sağlayarak **laik devlet** niteliğini, millî birlik ve dayanışmayı önemseyerek **sosyal devlet** niteliğini, adalet ve eşitliği esas alarak da **hukuk devleti** niteliğini güçlendirir.

Örnek 1: Kanıt sunalım

Soru: Bir toplantıda ülkemizin demokratik bir devlet olduğunu kanıtlamanız isteniyor. Hangi kanıtları sunarsınız?

Çözüm: Ülkemizde Cumhurbaşkanını, milletvekillerini, belediye başkanlarını ve muhtarları halk **seçimle** belirler. Seçimler düzenli aralıklarla yapılır, oylar gizli verilir ve açık sayılır. Seçimlere **birden çok siyasi parti** katılır. On sekiz yaşını dolduran Türk vatandaşları seçimlerde oy kullanabilir. Bu kanıtlar, ülkemizde egemenliğin millete ait olduğunu ve halkın yönetime katıldığını gösterir.

Özetleyelim: Atatürk milliyetçiliği ve diğer nitelikler

Nitelik	Atatürk milliyetçiliği nasıl destekler?	Günlük hayatta
Demokratik devlet	Bütün vatandaşları eşit sayar.	Her vatandaşın oyu aynı değerdedir.
Laik devlet	Vatandaşlığı inanca bağlamaz.	Farklı inançlardan insanlar bir arada yaşar.
Sosyal devlet	Millî birlik ve dayanışmayı önemser.	Devlet hizmetleri bütün vatandaşlara sunulur.
Hukuk devleti	Adalet ve eşitliği esas alır.	Kanunlar herkese aynı biçimde uygulanır.

Ne öğrendik?

1. Demokratik devlet nedir?

2. Çoğulculuk ne demektir?

3 Atatürk milliyetçiliği hangi bağa dayanır?

4 Seçimlere birden çok siyasi partinin katılabilmesi demokratik devletin hangi özelliğiyle ilgilidir?

A) Çoğulculuk
B) Sosyal güvenlik
C) Kanun önünde eşitlik
D) Din ve vicdan özgürlüğü

Notlarım

3 Laik Devlet ve Sosyal Devlet

Tanım Laik devlet

Din işleri ile devlet işlerinin birbirinden ayrıldığı, devletin bütün inançlara **eşit uzaklıkta** durduğu ve herkesin **din ve vicdan özgürlüğünü** güvence altına aldığı devlete **laik devlet** denir.

Laik devlette herkes dilediği inanca sahip olabilir ve inancını özgürce yaşayabilir. Kimse inancından dolayı ayrımcılığa uğramaz ya da bir inancı benimsemeye zorlanamaz. Devlet, kanunları yaparken dinî kuralları değil, toplumun ihtiyaçlarını ve aklı esas alır. Laiklik ilkesi 1937 yılında anayasaya girmiştir.

Tanım Sosyal devlet

Vatandaşlarının **refahını** ve insanca yaşamasını sağlamayı görev edinen, toplumdaki eşitsizlikleri azaltmaya çalışan devlete **sosyal devlet** denir.

Notlarım

EĞİTİM

Devlet okullarında temel eğitim zorunlu ve ücretsizdir. Ders kitapları da öğrencilere ücretsiz dağıtılır.

SAĞLIK

Devlet, hastaneler ve aile hekimlikleri aracılığıyla sağlık hizmeti sunar. Çocuklara ücretsiz aşı yapılır.

ENGELSİZ YAŞAM

Devlet; yaşlılara, engelli bireylere ve ihtiyaç sahiplerine destek olur. Kamu binalarına rampa ve yönlendirme yolları yapılır.

Laik devlet ve sosyal devlet

	Laik devlet	Sosyal devlet
Anlamı	Din ve devlet işleri birbirinden ayrıdır.	Devlet vatandaşlarının refahını gözetir.
Koruduğu	Din ve vicdan özgürlüğü	Eğitim, sağlık ve sosyal güvenlik hakkı
Devletin tutumu	Bütün inançlara eşit uzaklıkta durur.	Eşitsizlikleri azaltmaya çalışır.
Örnek	Herkes inancına göre ibadet edebilir.	Çocuklara ücretsiz aşı yapılır.

Örnek 2: Sınıflandıralım

Soru: Aşağıdaki durumların Türkiye Cumhuriyeti'nin hangi temel niteliğiyle ilgili olduğunu yazınız.

> a) Vatandaşlar belediye başkanını oy vererek seçer.
> b) Herkes inancına göre ibadet edebilir.
> c) Çocuklara ücretsiz aşı yapılır.
> ç) Bir vatandaş, hakkını aramak için bir bakanlığın kararına karşı dava açar.

Çözüm: a) **Demokratik devlet:** Yöneticiler seçimle belirlenir. b) **Laik devlet:** Din ve vicdan özgürlüğü güvence altındadır. c) **Sosyal devlet:** Devlet vatandaşların sağlığını korur. ç) **Hukuk devleti:** Devletin kararları da yargı denetimine açıktır.

Ne öğrendik?

1. Laik devlet nedir?

2. Laiklik ilkesi anayasaya hangi yıl girmiştir?

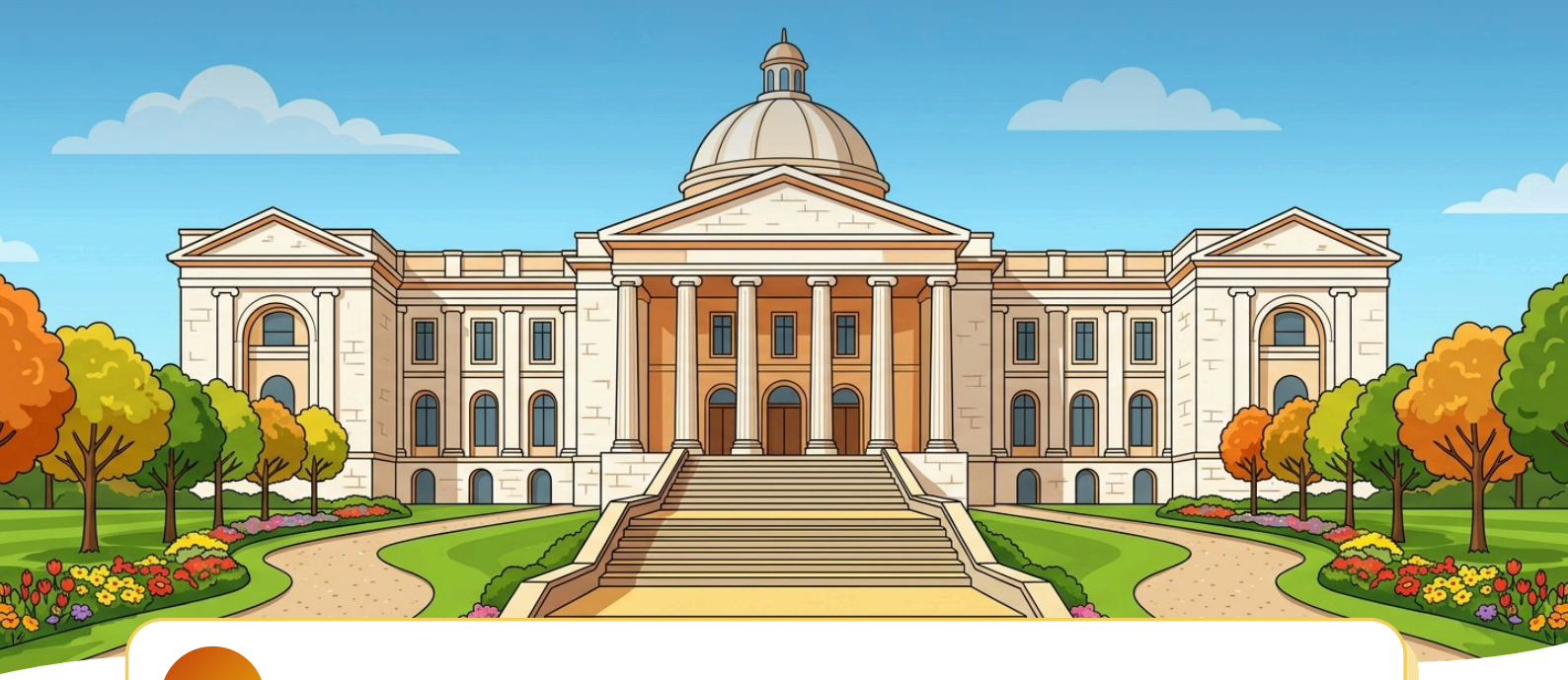
3. Sosyal devletin amacı nedir?

4. Aşağıdakilerden hangisi sosyal devlet niteliğine örnektir?
   A) Milletvekili seçimlerinin yapılması
   B) Ders kitaplarının öğrencilere ücretsiz dağıtılması
   C) Mahkemelerin bağımsız olması
   D) Siyasi partilerin kurulabilmesi

Özetleyelim: Sosyal devlet eşitsizlikleri nasıl azaltır?

Hizmet	Korunan hak	Eşitsizliği nasıl azaltır?
Ücretsiz temel eğitim ve ders kitabı	Eğitim hakkı	Ailesinin geliri ne olursa olsun her çocuk okuyabilir.
Aile hekimliği ve ücretsiz aşı	Sağlık hakkı	Herkes temel sağlık hizmetine ulaşabilir.
Emeklilik ve sağlık güvencesi	Sosyal güvenlik hakkı	Yaşlanan ya da hastalanan kişi gelirsiz ve tedavisiz kalmaz.
Rampa ve yönlendirme yolları	Kamu hizmetlerinden eşit yararlanma	Engelli bireyler kamu binalarına kolayca ulaşabilir.

Notlarım

4 Hukuk Devleti ve Hak ve Özgürlüklerimiz

Tanım Hukuk devleti

Yöneticiler dâhil herkesin kanunlara uymak zorunda olduğu, devletin bütün işlem ve kararlarının yargı denetimine açık olduğu, herkesin kanun önünde eşit sayıldığı devlete hukuk devleti denir.

Hukuk devletinde kimse kanunların üstünde değildir. Mahkemeler **bağımsızdır**. Hiçbir kişi ya da kurum, mahkemelere nasıl karar vereceklerini söyleyemez. Vatandaşlar haklarının çiğnendiğini düşündüklerinde mahkemeye başvurabilir. Temel hak ve özgürlükleri ihlal edilen kişiler, diğer yollar tükendikten sonra **Anayasa Mahkemesine** de bireysel olarak başvurabilir.

Cumhuriyetimizin temel nitelikleri birbirini tamamlar ve birlikte hak ve özgürlüklerimizi korur. Seçme ve seçilme hakkını demokratik devlet, din ve vicdan özgürlüğünü laik devlet, eğitim ve sağlık hakkını sosyal devlet güvence altına alır. Hukuk devleti ise bütün bu hakların korunmasını sağlar. Hakkı çiğnenen herkes yargıya başvurarak hakkını arayabilir.

Temel nitelikler ve hak ve özgürlüklerimiz

	Koruduğu hak ve özgürlük	Günlük hayattan örnek
Demokratik	Seçme ve seçilme, düşünceyi açıklama	18 yaşını dolduran vatandaş oy kullanır.
Laik	Din ve vicdan özgürlüğü	Kimse bir inancı benimsemeye zorlanamaz.
Sosyal	Eğitim, sağlık, sosyal güvenlik	Devlet okullarında eğitim ücretsizdir.
Hukuk	Hak arama, kanun önünde eşitlik	Hakkı çiğnenen kişi mahkemeye başvurur.

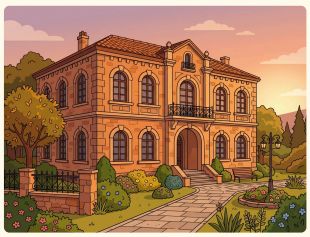
Örnek 3: Yorumlayalım

Soru: Bir ülkede mahkemeler bağımsız olmasaydı vatandaşların hak ve özgürlükleri nasıl etkilenirdi?

Çözüm: Mahkemeler bağımsız olmasaydı güçlü kişiler ya da kurumlar mahkemelerin kararlarını etkileyebilirdi. Bu durumda haklı olan kişi her zaman hakkını alamazdı ve insanlar adalete güvenmezdi. **Bağımsız mahkemeler**, herkesin kanun önünde eşit olmasını ve hakkını güvenle arayabilmesini sağlar. Bu nedenle hukuk devleti, diğer bütün hak ve özgürlüklerin güvencesidir.

Bağlantı: Kadınların seçme ve seçilme hakkı

Cumhuriyetin ilk yıllarında kadınlara siyasi haklar adım adım tanındı. Kadınlar 1930'da belediye seçimlerinde, 1933'te muhtarlık seçimlerinde, 1934'te ise milletvekili seçimlerinde **seçme ve seçilme** hakkı kazandı. Ardından yapılan 1935 seçimlerinde 18 kadın milletvekili Türkiye Büyük Millet Meclisine girdi. Türkiye, kadınlara bu hakları birçok Avrupa ülkesinden önce tanımıştır.

Etkinlik 2

Görev kartı: Haklarımızın güvencesi

Cumhuriyetimizin temel niteliklerinin hak ve özgürlüklerimizi nasıl koruduğunu anlatan bir metin yazınız.

1. Demokratik, laik, sosyal ve hukuk devleti niteliklerinden her biri için günlük hayattan bir örnek belirleyiniz.
2. Her niteliğin hangi hak ya da özgürlüğü koruduğunu yazınız.
3. Bu niteliklerden biri olmasaydı günlük hayatımızın nasıl etkileneceğini düşününüz ve bir paragrafta anlatınız.
4. Metninizi "Cumhuriyetimizin temel nitelikleri …" diye başlayan bir yargı cümlesiyle bitiriniz.
5. Metninizi sınıfta okuyunuz ve arkadaşlarınızın örneklerini dinleyiniz.

Notlarım

★ PUANLAMA ANAHTARI

Ölçüt	Tam (3)	Kısmen (2)	Henüz değil (1)
Nitelikler	Dört nitelik doğru açıklanmış	İki ya da üç nitelik açıklanmış	Bir nitelik açıklanmış ya da hiç yok
Örnekler	Her nitelik için uygun örnek verilmiş	Bazı örnekler uygun değil	Örnek verilmemiş
Hak ve özgürlük ilişkisi	Nitelik ile hak arasındaki ilişki doğru kurulmuş	İlişki kısmen kurulmuş	İlişki kurulmamış
Yazım ve anlatım	Düzenli, açık ve özgün	Kısmen düzenli	Düzensiz

Tuzağa düşme!

Yanılgı avı: Cumhuriyetin temel nitelikleri

- ✗ "Demokrasi yalnızca seçim günü oy kullanmaktır." → ✓ Demokrasi; seçimin yanında **çoğulculuğu**, katılımı ve temel hak ve özgürlükleri de kapsar.
- ✗ "Laiklik din karşıtlığıdır." → ✓ Laiklik; din ve devlet işlerinin ayrılması ve herkesin **din ve vicdan özgürlüğünün** güvence altına alınmasıdır.
- ✗ "Sosyal devlet yalnızca yoksullara yardım eder." → ✓ Sosyal devlet; eğitim, sağlık ve sosyal güvenlik gibi hizmetlerle **bütün vatandaşların** refahını gözetir.
- ✗ "Hukuk devletinde kanunlar yalnız vatandaşları bağlar." → ✓ Hukuk devletinde **yöneticiler dâhil** herkes kanunlara uymak zorundadır.
- ✗ "Atatürk milliyetçiliği soya dayanır." → ✓ Atatürk milliyetçiliği **vatandaşlık bağına** dayanır.

✓ Ne öğrendik?

1. Hukuk devleti nedir?

2. Mahkemelerin bağımsız olması ne demektir?

3. Din ve vicdan özgürlüğünü Cumhuriyetimizin hangi niteliği güvence altına alır?

4 “Bir belediyenin aldığı karardan zarar gören bir vatandaş, mahkemeye başvurarak bu kararın iptalini istemiştir.” Bu durum aşağıdaki niteliklerden hangisiyle doğrudan ilgilidir?

A) Laik devlet
B) Sosyal devlet
C) Hukuk devleti
D) Atatürk milliyetçiliği

Özetleyelim: Hukuk devletinin özellikleri

Özellik	Anlamı	Örnek
Kanunun üstünlüğü	Yöneticiler de kanunlara uyar.	Bir milletvekili de vergisini herkes gibi öder.
Bağımsız mahkemeler	Mahkemelere talimat verilemez.	Hâkim kararını kanuna göre verir.
Yargı denetimi	Devlet kararlarına karşı dava açılabilir.	Bir kurumun kararı mahkemede incelenir.
Bireysel başvuru	Temel hak ve özgürlüğü ihlal edilen kişi, diğer yollar tükenince Anayasa Mahkemesine başvurabilir.	Davası sonuçlanan ama hakkının çiğnendiğini düşünen kişi Anayasa Mahkemesine başvurur.

Notlarım

Konu Testi

✓ Ne öğrendik?

Aşağıdaki soruları dikkatle okuyunuz. Her sorunun doğru seçeneğini işaretleyiniz.

1. Bir öğrenci, Anayasamızın 1. maddesinin devletimizin yönetim biçimini, yani cumhuriyeti belirttiğini öğreniyor. Aynı öğrenci devletin niteliklerini sayan maddeyi bulmak istiyor. Türkiye Cumhuriyeti'nin temel nitelikleri Anayasamızın hangi maddesinde yer alır?

   A) 1. madde
   B) 3. madde
   C) 4. madde
   D) 2. madde

2. Bir köyde muhtar adayı olan iki kişi, köylülere görüşlerini anlatıyor. Seçim günü köylüler gizli oy veriyor, sonuçlar herkesin önünde sayılıyor ve en çok oy alan aday muhtar oluyor. Bu durum Türkiye Cumhuriyeti'nin hangi niteliğini en iyi yansıtır?

   A) Laik devlet
   B) Demokratik devlet
   C) Sosyal devlet
   D) Hukuk devleti

3. Bir ülkede kanunlar hazırlanırken dinî kurallar değil, toplumun ihtiyaçları ve akıl esas alınıyor. Vatandaşlar da hangi inanca sahip olursa olsun kamu hizmetlerinden eşit biçimde yararlanıyor. Bu bilgilere göre bu ülkede aşağıdakilerden hangisinin güvence altında olduğu kesin olarak söylenebilir?

   A) Herkesin inancını özgürce yaşayabilmesi
   B) Yaşlılara bakım hizmeti verilmesi
   C) Seçimlerin düzenli yapılması
   D) Mahkemelerin bağımsız olması

4. Bir ilçede devlet, ihtiyaç sahibi ailelere yakacak yardımı yapıyor ve yaşlılar için bir bakım merkezi açıyor. Bu uygulamalar Türkiye Cumhuriyeti'nin hangi niteliğiyle ilgilidir?

   A) Hukuk devleti
   B) Laik devlet
   C) Sosyal devlet
   D) Demokratik devlet

5 Bir sınıftaki öğrencilerin aileleri ülkemizin farklı bölgelerinden gelmiştir. Ailelerin gelenekleri, yöresel yemekleri ve inançları birbirinden farklı olabilir. Ancak bu öğrencilerin hepsi Türkiye Cumhuriyeti vatandaşıdır ve aynı haklara sahiptir. Bu durum Atatürk milliyetçiliği ile ilgili aşağıdakilerden hangisini doğrular?

A) Irk ayrımına dayanır.
B) Vatandaşlık bağını esas alır.
C) Yalnızca bir inanca sahip olanları kapsar.
D) Demokratik devlet anlayışıyla çelişir.

6 Bir ülkede bakanlar da sıradan vatandaşlar gibi aynı kanunlara göre yargılanıyor ve mahkemeler kararlarını kimseden talimat almadan veriyor. Bu uygulamanın vatandaşlara sağladığı en önemli güvence aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ücretsiz sağlık hizmeti almak
B) Siyasi parti kurmak
C) İnancını özgürce yaşamak
D) Hakkı çiğnendiğinde adil bir yargılamayla hakkını arayabilmek

KENDİME NOT

Bu konuda	Evet	Kısmen	Henüz değil
Anayasamızın 2. maddesindeki temel nitelikleri sıralayabiliyorum.			
Temel nitelikleri dört başlık altında sınıflandırabiliyorum.			
Atatürk milliyetçiliğinin diğer niteliklerle ilişkisini açıklayabiliyorum.			
Her nitelik için günlük hayattan örnek verebiliyorum.			
Temel niteliklerin hak ve özgürlüklerimizi nasıl koruduğunu yorumlayabiliyorum.			

Notlarım

Cevap Anahtarı

Ön Değerlendirme

1. **D.** Cumhuriyette yöneticiler halk tarafından belirli sürelerle seçilir.
2. **D.** Anayasa, devletin yapısını ve temel hak ve özgürlükleri belirleyen en üstün yasadır.
3. **Y.** Hukuk devletinde yöneticiler dâhil herkes kanunlara uymak zorundadır.
4. **D.** Ücretsiz eğitim ve sağlık hizmeti, devletin vatandaşların refahını gözetmesidir; bu sosyal devlet anlayışıdır.
5. **D.** Laiklik, herkesin din ve vicdan özgürlüğünü güvence altına alır.

1. Anayasamızda Cumhuriyetimiz

1. Devletin yönetim biçimini, güçlerin nasıl kullanılacağını ve temel hak ve özgürlükleri belirleyen en üstün yasadır.
2. "Halk" anlamına gelen "cumhur" kelimesinden.
3. 2. madde.
4. **D.** Anayasanın 2. maddesi demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletini sayar; merkeziyetçilik bu nitelikler arasında yoktur.

2. Demokratik Devlet ve Atatürk Milliyetçiliği

1. Egemenliğin millete ait olduğu, yöneticilerin özgür seçimlerle belirlendiği, farklı düşüncelerin bir arada var olabildiği devlettir.
2. Farklı siyasi görüşlerin ve partilerin özgürce faaliyet gösterebilmesidir.
3. Vatandaşlık bağına.
4. **A.** Birden çok partinin seçimlere katılabilmesi, farklı siyasi görüşlerin özgürce var olması demektir; buna çoğulculuk denir.

3. Laik Devlet ve Sosyal Devlet

1. Din işleri ile devlet işlerinin ayrıldığı, devletin bütün inançlara eşit uzaklıkta durduğu ve din ve vicdan özgürlüğünü güvence altına aldığı devlettir.
2. 1937.
3. Vatandaşlarının refahını ve insanca yaşamasını sağlamak, eşitsizlikleri azaltmak.
4. **B.** Ders kitaplarının ücretsiz dağıtılması devletin vatandaşların eğitim ihtiyacını karşılamasıdır ve sosyal devlete örnektir; diğerleri demokratik ve hukuk devleti örnekleridir.

4. Hukuk Devleti ve Hak ve Özgürlüklerimiz

1. Yöneticiler dâhil herkesin kanunlara uymak zorunda olduğu, devletin bütün işlem ve kararlarının yargı denetimine açık olduğu devlettir.
2. Hiçbir kişi ya da kurumun mahkemelere nasıl karar vereceklerini söyleyememesidir.
3. Laik devlet niteliği.
4. **C.** Devlet kararlarına karşı yargıya başvurulabilmesi, hukuk devletinin özelliğidir.

Konu Testi

1. **D.** Temel nitelikler 2. maddede sayılır; 1. madde yönetim biçimini, 4. madde ise ilk üç maddenin değiştirilemeyeceğini söyler.
2. **B.** Adayların görüşlerini anlatması, gizli oy ve açık sayımla seçim yapılması demokratik devletin özellikleridir.
3. **A.** Kanunların dinî kurallara göre yapılmaması ve inancı ne olursa olsun herkesin eşit hizmet alması laik devleti gösterir; laik devlet herkesin inancını özgürce yaşamasını güvenceye alır. Bakım hizmeti, düzenli seçim ve bağımsız mahkeme bu bilgilerden çıkarılamaz.
4. **C.** İhtiyaç sahiplerine ve yaşlılara destek olmak, sosyal devletin vatandaşların refahını gözetmesidir.
5. **B.** Gelenekleri ve inançları farklı olabilen öğrencilerin hepsinin vatandaş olarak aynı haklara sahip olması, Atatürk milliyetçiliğinin soya ya da inanca değil vatandaşlık bağına dayandığını gösterir; diğer seçenekler bu anlayışla çelişir.
6. **D.** Yöneticilerin de kanunlara uyması ve yargının bağımsız olması, hakkı çiğnenen kişinin adil yargılamayla hakkını aramasını güvenceye alır.

Notlarım